

Küli Çor Yazıtı ve Yazıtla İlgili Sorunlar Üzerine Notlar

Erhan AYDIN*

Özet

Moğolistan'daki runik harfli metinlerden biri olan Küli Çor Yazıtı hem satır sayısının çokluğu hem de yazıt sahibinin ilk aldığı unvandan ölümüne kadar olan yaşantısını ayrıntısıyla ele alması bakımından oldukça önemlidir. Ancak yazıt sahibinin ne zaman öldüğü ve yazıtın hangi kağan zamanında dikildiği tartışmalıdır. Yazıtın ilk estampajlarıyla bugünkü estampajları arasında görünürde çok büyük farklar olmasa da bu durum kimi sözcüklerin okunması ve anlamlandırılmasında önem kazanmaktadır. Yazıtın farklı zamanlarda farklı kimselerce alınan estampajlarından hareket eden araştırmacıların farklı okuma ve anlamlandırmalar yaptıkları görülmektedir. Yazıtta okuma ve anlamlandırmalara ilişkin kimi problemler bugün de devam etmektedir. Makalenin ilk bölümünde yazıtın yeni bir yayımı yapılacak, ikinci bölümde yazıt sahibinin kimliği ve kullandığı unvanlar ile ilgili problemlerin çözülmesinde kimi öneriler getirilecek, üçüncü bölümde ise yazıttaki kimi problemleri sözcük ve sözcük öbekleri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kök Türkler, Kök Türk Yazıtları, Küli Çor Yazıtı, Küli Çor, Unvanlar.

Abstract

Among the inscriptions in runic letters in Mongolia, The Monument of Küli Čor has importance in respect to both its profusion of lines and that it talks about the life of the owner of the inscription, starting from the first title he bore until his death. However, when the owner died and inscription erected in time in which Kagan is controversial. Although there is not much difference between the first engravings of the inscription and today's engravings, this fact sometimes indicates importance in the reading and interpreting of some words. It is obvious that researchers having used different engravings as presented by different people during the course of different time periods construed the inscription with different readings and meanings. Some problems related to reading and interpretation of the inscription is still continuing today. An inscription in the first section of the article to its publication. The inscription in the second part in resolving problems related to the identity of the holder, and some recommendations will be used by the titles. The third section focuses on some of the problematic words and phrases.

Keywords: Kök Turks, Inscriptions of Kök Turks, Inscription of Küli Čor, Küli Čor, titles.

---

* Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü - KAYSERİ